

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinand (József Köhercz-nál) 4. Telefon: 151. — Szerkesztő: Közlöny, Arad — Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Ezen a címen a közlés nyomása. Munkatársak: ...

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 840, félévre 420, negyedévre 210. Havonta 70. Kulföldre havonta 50. Csekk, postán: Ezves szám 3. Lel. Vasárnap 5. Lel. (Bucarestben 50. band felár.) Hirdetések tarifa szerint ...

49-ik évfolyam, 226. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szombat, 1933. október 7

Uj kormány-rendeletek a rend biztosítására

A miniszterelnök szigorú utasításai az esetleges rendbontókkal szemben — Averescu sárga-inges párhadsereget szervez — Maniu és Vajda közeli kibékülését jósolja a bucuresti-i sajtó

Bucurestiből jelentik: Tegnap este a miniszterelnökségen Vaida Sándor miniszterelnök elnökletével értekezletet tartottak, amelyen résztvettek Tulea miniszterelnökségi államtitkár, Calinescu belügyi államtitkár, Dimitrescu és Stangaciu tábornokok és Cinoila Ionescu sziguranca-vezérfelügyelő. Az értekezlet a különböző hatóságok munkamenetének felülvizsgálását vitatta meg és a rend biztosításáról tárgyalt. A miniszterelnök személyesen kívánt tájékozódást szerezni a napirenden levő kérdésekről. A tábornokok jelentése után előterjesztették a javaslatokat, amelyek alapján

megszövegezték a kiadandó rendeleteket. Vaida miniszterelnök szigorú utasítást adott arról, hogy a rendbontókkal szemben, személyükre való tekintet nélkül, a legszigorubbán kell eljárni

és a hatóságoknak minden intézkedést meg kell tenni a rend és nyugalom biztosítása érdekében.

A Lupta mai száma azt írja, hogy Averescu tábornok pártjának tagjait katonailag akarja megszervezni és a marsall gárdája manifesztációk, gyűlések és politikai felvonások alkalmával egyenruhában fog megjelenni. Averescu pártjának egyenruhája sárga ing lesz, szürke színekkel díszített sapkával. A szervezet tagjai között teljes katonai fegy-

lem lesz. A lap munkatársa megkérdezte Averescu egyik pártthívét, hogy az új szervezkedés fascista-alapon történik-e? Az informátor kijelentette, hogy bár a marsall mindig hiva-

A pénzügyminisztérium ma délelőtt táviratot kapott a Banque de Paris et des Pays Bas francia banktól, amely a francia hitelezők megbizottja. A bank közölte a pénzügyminisztériummal, hogy a szelvények kifizetésére átutalt 20 százalékos részletet nem áll módjában az értékpapírtulajdosoknak kifizetni. Valószínűleg Madgearu pénzügyminiszter még a mai nap folyamán megszövegezi a választ és fenntartja a kormány álláspontját. Ezzel a távirattal a külföldi hitelezők szövetsége és a kormány között új helyzet keletkezett.

A pénzügyminisztérium a Banca Nationala kormányzójával és Tutuc professzorral, a párisi román delegáció tagjával behatóan megvitatta a Banque de Paris et des Pays Bas-tól kapott táviratot és abban a válaszban állapodott meg, hogy a kormány fenntartja eddigi álláspontját.

Németország meghiusítja a leszerelési egyezmény létrehozását

Mereven ragaszkodik a Macdonald-féle tervezethez — Kűszöbön áll Litvinov és Titulescu varsói találkozása

Gentből jelentik: A Népszövetség folyóin pénteken délben híre terjedt, hogy Németország elkészítette válaszát a leszerelési meg-egyezés érdekében a német delegációhoz eljuttatott leszerelési javaslatokkal kapcsolato-

san. A feleletet még nem ismerik, de annyit máris kiszivárgott, hogy

a német válasz nem ismer megalkuvást, Berlin válaszában — hogy éket verjen London és Páris közé — mereven ragaszkodik a Macdonald-féle tervezethez, amelyet egyedül tart tárgyalási alapra alkalmasnak.

A német kormány magatartása ezzel romba döntött minden igyekezetet egy platform megteremtésére. Azok a alkudozások, amelyek hónapok óta folynak London, Páris és Róma, valamint Washington között, eszerint eredménytelenek maradtak.

Moszkvából jelentik, hogy a lapok jelentése szerint minden valószínűség szerint a közeljövöben megtörténik

Litvinov orosz külügyi népbiztos és Titulescu találkozója.

A találkozás Varsóban lenne, ahová Titulescu rövidesen ellátogat, viszont Litvinov Gentbe utaztában megszakítaná útját és kiszállana a lengyel fővárosban. Lengyel politikai körök nagy súlyt helyeznek a találkozás létrejöttére, mert mindenképpen szeretnék, ha

Bucuresti és Moszkva között helyreállana anormális diplomáciaia kapcsolat.

A londoni szocialista „Daily Herald” jelent, hogy az angol fegyverkezési ipar ezidőszert teljes gözzel dolgozik. Nyilvánvaló, hogy az angol haditengerészet a flottaépítési programján túl nagy hajóépítéseket végeztet, aminek bizonyítéka, hogy Sheffieldben számos gyár páncéllemezeket állít elő hadihajók számára. A Hadilek's cég páncélatütő gránátokat gyárt és védőpáncélokat kis tankok számára. Az angol Steel-Corporation páncéllemez-üzemel, amelyekben éveken át szünetelt a munka, egy idő óta túlórákkal dolgozik. A Beardmore-cég parkheadforgel hajógyárában háromszorannyi munkást foglalkoztatnak, mint múlt évben.

Hadat üzent a repülőgépek a bucuresti-i vasuti-konferencia

Szovjetzászlót tüztek ki az orosz delegátusok tiszteletére a nemzetközi kongresszus üléstermének falára. — Megrövidítik a Simplon menetidejét

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt 11 órakor ünnepélyes külsőségek között nyitották meg Bucurestiben a nemzetközi vasuti konferenciát, amelyen 40 állam képviselteti magát. A delegátusokat rendkívül előzékenyen fogadták a CFR részéről. Az üléstermet a résztvevő államok lobogóival díszítették fel. *Ma érkeztek a szovjet-vasutak képviselői is és tiszteletükre a szovjetzászló is ott van a terem falán.* A kongresszust Marcuta Cézár, a CFR vezérigazgatója nyitotta meg, aki üdvözölte a vendégeket.

A napirenden elsősorban a Simplon-expressz kérdése szerepelt és ehhez a tárgyhoz hozzászóltak minden állam képviselői, ame-

Sulyos repülőszerecséllenségek a légi-hadgyakorlatokon

Craiovaról jelentik: Sulyos repülőszerecséllenség történt a jelenleg Craiovarban folyó légi hadgyakorlatokon, amelyeken Károly király is részt vesz. A király elejétől végig jelen volt a gyakorlatokon, amelyeket személyesen irányított. Két csapat feladata a volt, hogy átkeljenek az Olt folyón, egyben az Olt fölött feszülő hid felszerelését kellett megakadályozniok. A repülőgépek állandóan a hid fölött repültek és szimuláltak a bombázást. A manőver közben

két gép mintegy 800 méter magasságban

lyek területén a Simplon-expressz áthalad. A Simplon-expressz menetidejét megrövidítik és kényelmesebbé teszik, ezenkívül közvetlen kapcsolatokat létesítenek hozzá Belgrád és Zágráb felé, valamint a svájci vonalakon. Ma délután a kongresszus résztvevői Sinaiába utaztak, ahol meglátogatják a királyi kastélyt.

Mugniot francia delegátus a Simplon menetidő-csökkentésével kapcsolatosan arról beszélt, hogy a nemzetközi vasutakon mind gyorsabbá és kényelmesebbé kell tenni az utazást és erős küzdelmet kell folytatni a repülőgép versenyével, mert a repülőgép-járatok mind több utast vesznek el a nemzetközi vasutaktól.

összeütközött s az egyik az Olt folyóba zuhant.

Ennek pilótáját, Bulea főhadnagyot sikerült sértetlenül kihuzni a folyó hullámaiból, a másik gép azonban szárazföldre zuhant le s elpusztult. *Pilótája és navigátora: Ionescu szörnyethaltak.*

A király, aki végignézte a szerecséllenséget, azonnal a helyszínre sietett, majd percekig némán és meghatóttan tisztegett a két repülő holtteste mellett. Egy másik gépnek a motorja romlott el s csak a pilóta lélekjelenléte mentette meg

Medgyesen és Kolozsváron nyerték az osztálysorsjáték ötmillió főnyereményét

Az Aradi Közlöny expressz-intervjúja a szerencsés medgyesi nyertesekkel. — Mind a négy medgyesi nyerőnek: a kereskedőnek, a leépített tisztviselőnek, az állami tanítónak és a taxisoffőrnek éppen „jól-jön” a pénz...

Az Aradi Közlöny medgyesi tudósítójának telefonjelentése: Ma délután Auer Károly, a kolozsvári Kereskedelmi Hitelintézet medgyesi megbízottja telefonon értesítést kapott, hogy

az állami osztálysorsjáték öt millió lejes főnyereményének meg volt a huzása és azt Medgyesen nyerték. A szerencsés sorsjegy száma 59.060.

Auer nyomban érintkezésbe lépett a sorsjegy boldog tulajdonosaival, Buresch János kereskedővel, Buresch Antal banktisztviselővel, Jaga János tanítóval és Bloos Béla taxisoffőrrrel. Mindegyiküknek nyolcados sorsjegyük volt, de még így is tekintélyes összeg birtokosai lettek.

A boldog nyerők alig akarták binni szerencséjüknek, de csakhamar megjött a bank sürgőnye, amely hivatalosan is értesítette őket a nyereményről.

Az Aradi Közlöny tudósítója felkereste a boldog nyerőket, akik nem győzték ismételni, hogy a lehető legjobbkor jött a pénz.

Buresch János kereskedő fizete számára, tekintve a nehéz viszonyokat, a legjobbkor jött a pénz. Buresch Antal banktisztviselőt leépítette a vállalat: soha jobbkor nem kaphatta volna ezt a szép összeget. A legérdekesebb Bloos Béla taxisoffőr esete, akinek autóját 30 ezer lej adósság miatt éppen a héten akarták elárverezni.

Bloos kijelentette, hogy felhagy a taxizással, noha a medgyesi földgáz óta jobban megy az üzlete és földet vásárol magának. Medgyesnek kijutott ismét a szenzációból, a földgáz után — főnyeremény. Egyébként az ötmillió főnyereménynek

másik négy szerencsés egynyelvű nyelvjárású Kolozsváron él, bár személyük egyelőre még ismeretlen.

A szerencsés 59.060 számú sorsjegyen kívül nyolcvanezer lejt nyert az 54056, harmincezer a 25889, huszonezret a 21310 és 1485, huszezer a 78176, tizenözezet az 59003 és 70154 számú sorsjegyek. Ezzel az V. osztály huzásai befejezést nyertek.

Szabó György aradi droguista kalandos utja — Zeppelin nélkül — Argentínától Aradig

Vegygyárat csinált sógorával, amelyet megvásárolt a buenos-ayresi vegyi-tröszt

A napokban hazaérkezett Argentínából Szabó György volt aradi droguista, akinek a főtéren volt évekkel ezelőtt üzlete. Szabó György meglehetősen komplikált körülmények között távozott annakidején Aradról, noha a bíróság, üzletében történt tüz miatt, jogerősen felmentette. Szabó ezelőtt mintegy öt évvel, néhány hét alatt minden ingóságát pénzre tette és feleségével, gyermekével együtt nekivágott szerencsét próbálni. Argentína felé vette útját és Buenos-Ayresben telepedett le. Úgyes üzletember volt és csakhamar sikerült az otthonról hozott körülbelül 300 ezer lejjel egy kisebb vegyi gyárat felállítani. Miután egyedül nem bírta a munkát, kivitte sógorát Szida Róbertet, aki Mikuláskán lakott. Szida Róbert képzett vegyész volt és a gyár már az ő nevében indult meg. Szépen prosperált a vállalat, minden kitünően ment és komoly összegeket kerestek, amikor felkereste őket a vegyi gyárak trösztjének elnöke és közölte velük, hogy a tröszt megvásárolná a gyárat. Szabó nyomban belement a vásárba és megegyeztek, hogy beszünteti a működését és ezért hárman, sógorával és feleségével együtt havi 1000 pesot kapnak. Ezer peso a mi pénzünk szerint hatvanezer lejtnek felel meg. A megegyezést azonban késleltette az, hogy Szabó sógora tudta nélkül akarta létrehozni. Hosszas rábeszélés után mégis győzött Szabó György és sokora belement az alkuba. A havi fizetést azonban csak két hónapig kapták, mert közben Szida

Róbert kiszámította, hogy sokkal jobban jár, ha egy új vállalatot csinál. Bejelentette a trösztnek, hogy nem reflektál a további fizetésre és hozzá is kezdett a szervezkedéshez, hogy gyárat alapítson. A fizetés így tovább Szabó Györgynek se járt, aki elhatározta, hogy visszatér Aradra. A napokban érkezett haza és nyomban Gyorokra utazott, ahol szülője van.

Hazaérkezése után olyan hírek terjedtek el, hogy a tröszt, amely megvásárolta üzemét, havi 2000 pesot fizet most is neki, azonkívül, hogy a kereskedő Buenos Ayresben olyan vagyont szerzett magának, hogy az utat Buenos Ayresből Cuxhavenig Zeppelinen tette volna meg. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Szabó Aradon lévő rokonát, akik elmesélték, hogy Szabó György valóban tekintélyes összeget szerzett magának, de semmi esetre sem Zeppelinen tette meg az ut egy részét hazafelé, hanem egy német társaság hajóján, amelynek harmadosztályu turistakabinja nem került 100 ezer lejbe, mint a rövid Zeppelin-ut. Szabó György egyébként most egyezkedik régi hitelezőivel.

A hiányzó összeget megtéríti Valeanu Aurél családja

Dr. Lázár Agoston megyei prefektus hivatalos nyilatkozata a megyei tisztviselő szökéséről. — A sikkasztás hivatalból üldözendő bűncselekmény

Az aradmegyei prefektúra tisztviselőjének, Valeanu Aurélnak szökése egyre intenzívebben foglalkoztatja a hatóságokat. A pénzügyigazgatósági és a prefekturái vizsgálóbizottság még mindig nem zárta le véglegesen a hiányok feltüntetésére vonatkozó kutatásait, de az máris megállapítható, hogy a könnyelmű tisztviselő már huzamosabb idő óta folytatta manipulációit a vadászengedélyek és a fegyverviselési engedélyek iránt. Ezeket és csaknem minden pénzt nélkül távozott el állomáshelyéről a törvényes követelmények elől.

Közigazgatási útjáról pénteken visszatért dr. Lázár Agoston megyei prefektus, aki

Meghiusították a párisi repülőtéren

egy örült fiatalember morónyolót

Párisból jelentik: Egyik Páris mellett repülőtéren javában folynak az előkészületek Pieseler német és Detroit francia repülőgépek között vasárnap lefolytatandó aviatikai párbajjal kapcsolatosan. Ma azután érdekes dolog történt, amelyről igen sokat írnak a párisi lapok.

Amikor a repülőter parancsnoka egy gyakorlórepülésről visszatért,

egy gyanúsán viselkedő, huszonhat évesnek látszó férfi állította meg, aki azt kérdezte, hogy vajon ő-e a német pilóta?

Amikor nem kapott választ a repülőter vezetőjéből, a férfi a hangárok felé sompolygott és akörül a hangár körül kószált, ahol a német pilóta gépe van elhelyezve. Ez már annyira gyanús volt, hogy értesítették a rendőrséget, egy rendőrtiszt igazoltatta a férfit, akit megmotozott s

hatalmas revolvert talált nála, 50 tölténnyel egyetemben.

Valószínűnek látszik, hogy a férfi, akit őrizetbe vettek, nem épelméjű. Kihallgatásakor azt mondta, hogy vannak a világon bizonyos igazságtalanságok, amelyeket jóvá akart tenni.

A gyanúsán viselkedő fiatalember első rendőri kihallgatása alkalmával, amelyet a helyszínről történt elszállíttatása után ejtettek meg, bevallotta, hogy tervel szerint vagy a német pilótát vagy pedig a német gép motorját akarta összelőni, hogy ezáltal biztosítsa a francia a francia pilóta számára a biztos győzelmet.

Ítéletet hirdetnek

abban az ügyben, amely miatt Tischler Mórnak életével kellett fizetnie

Bucurestiből jelentik: Néhány hónap előtt a bucaresti-i törvényszéken eldőrdült egy revolver és kioltotta Tischler Mór erdélyi erdőbirtokos életét. Ebben a perben Tischler Mór csak mint tanu szerepelt, pedig tulajdonképpen az ő vagyonáról van benne szó. A per vádlottja Popescu Pera miniszteri felügyelő, akit azzal vádolnak, hogy bizonyos aktákat meghamisított, hogy ezzel Tischler Mór erdejét a mőcoknak juttassa. Ebben a perben már számos tárgyalást tartottak, de azt mindig elhalasztották, mert a tanuk sohasem jelentek meg teljes számban. Egy ilyen elhalasztott tárgyaláson következett be Tischler Mór halála.

A perben tegnap végre megtarthatták a perbeszédet. Meiteanu, a földművelésügyi minisztérium ügyvédje rámutatott arra, hogy Popescu Pera a hamisítással nem tett jó szolgálatot a mőcoknak. Todorescu és Dongoroz ügyvédek felszólalásai után a bíróság úgy határozott, hogy az ítéletet október 9-én hirdeti ki.

Háborus hírek Maltában

Londonból jelentik: A Reuter-iroda jelent Maltából: A háborus híreszteléseket, amelyek már hónapok óta forgalomban vannak Maltában, megérősítette az idegenellenőrzési rendelet kiadása és az a tény, hogy a katonai hatóságok átvették a régi parti erődöket.

Ugy tudják, hogy a kormányzó, amikor Angliából visszatért, sürgős tanácskozára hívta össze valamennyi fegyvernem magasabb rangú tisztjét és ezt a tanácskozást a kinevezett politikai tanács rendkívüli ülése követte. Az erődítményeket néhány hónappal ezelőtt légi elhárítóegységekkel szerelték fel és ugyanakkor nagymennyiségű gázárcot hoztak a szigetre. A nemtényleges szolgálati állományú tisztjeiket figyelmeztették, hogy szeszbehívót kapnak.

hosszabb nyilatkozatban maga is ismertette a már általunk nyilvánosságra hozott helyzetnek a hatóságok által is megállapított részleteit. A megyei prefektusnál Valeanu családja részéről a mai nap folyamán történtek intervenciók, hogy a bűnvádi eljárást megelőzve megtérítsék az okozott kárt az államnak. Erre vonatkozólag a tárgyalások még mindig folyamatban vannak a megyei közigazgatás vezetője és a család között, de valószínű, hogy az okozott anyagi kár megtérítése nem küszöbölheti ki a bűnvádi eljárást, mivel a sikkasztást a törvény hivatalból üldözendő bűncselekménynek minősíti.

Szivszélhűdés ölte meg egy aradi orvosi rendelőben Probszt Mihály építész mérnök-fiát

Probszt Béla gyulai mérnök tragikus halála — Szülei meglátogatására érkezett haza — Vasárnap temetik a felsőtemetőben

Hirtelen haláleset történt ma délután egy ismert aradi orvos rendelőjében. Körülbelül egy héttel ezelőtt érkezett Aradra szülei látogatására Probszt Mihály aradi építész fia, Probszt Béla 34 éves gyulai mérnök. Ma délelőtt a mérnök elhatározta, hogy egyik barátjával autón kiutazik Kovaszincon levő szőlőjükbé. A délutáni órákban el is indultak, azonban az autó csak Mikelakáig haladt, amikor a mérnököt hirtelen rosszullet fogta el. Barátjának utasítására az autó visszafordult és egy ismert aradi orvos rendelőjéhez hajtottak.

Négy óra előtt néhány perccel érkeztek az orvoshoz és Probszt Béla leült a rendelőben. Néhány perc múlva elvesztette eszméletét és a kapott négy injekció ellenére lezuhant a székről.

Az orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg.

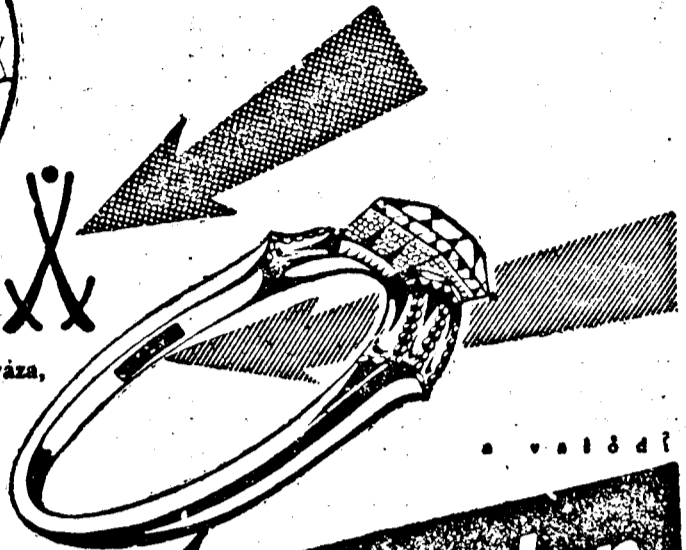
A esetről nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan Iancu igazgató intézkedésére Mangra rendőrtiszt, valamint dr. Luszt Ferenc rendőrorvos szálltak ki. Megállapítást nyert, hogy a gyulai mérnököt szivszélhűdés ölte meg. Holttestét kiszállították a felső temetőbe, ahol vasárnap délután temetik el. A Probszt-család iránt általános részvét nyilvánult meg az egész városban.

Atragikus halálesetről a Probszt-család aradi tagjai távirati értesítést küldtek még a péntek délután folyamán Békésgyulára, ahol az elhunyt mérnök előkelő pozíciót töltött be. Probszt Béla tragédiája magyarországi ismerősei között is mély hatást kelt.



Avalódi Meissen-i porcellán váza, a valódi aranygyűrű.

Minden értéktárgy magán hordja valódiságának jeleit...



Udánzat mindig csak utánzat marad, használhatatlan, értéktelen és haldt népszerű.

Fényes délben kifosztották egy aradi hentesüzlet kasszáját

Vakmerő betörés a Szabadság-téren — Hentes-bárdal törté föl a kasszát a vakmerő betörő — Izgalmas hajsza után nyomtalanul eltűnt a sportsapkás, trench-coatos betörő —

Vakmerő betörés történt Aradon pénteken fényes nappal, az ebédutáni órákban a Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) levő Eisele-féle hentesüzletben. Az üzlet társtulajdonosa a délelőtti órákban az egyik aradi bankban közel negyvenezer lejt vett fel, amelynek jórésze aprópénz volt. A pénzt az üzletben az ajtó mellett álló pénzszekrényre helyezték el. A délelőtti folyamán is ott állt a pénz, ugyannyira, hogy a vásárlóknak is szembeüthetett. Ezt az összeget azonban még üzletzárás előtt sertésekért kifizették.

A pénztáros a pénztárfiókban levő papírpénzt délelőtt mindig magához veszi, tekintve, hogy a fiókon csak egyszerű zár van és a rendőrt csak az esti órákban huzzák le. Így történt ez ma is. Valakinek, aki délelőtt az üzletben volt, feltűnhetett a nagyszögű aprópénz és ezért kíváncsi, amikor félhárom előtt az üzletet bezárták. Odasettenkedett az ajtóhoz és miután illyentűben megjelölésen kevéssé tartózkodnak a közelben, álkulccsal kinyitotta az ajtót.

A betörőt nyilván meglepte, hogy a szekrényen álló pénzt nem látta, de nem esett kétségbe, hanem telragadott egy husvágó bárdot és azzal nyitotta fel a pénztár fiókjait. Itt csak váltópénzt talált, mintegy 7000 lejt. Ezt magához vette, a bárdot visszahelyezte a pultra és anélkül, hogy bezárta volna az ajtót, nyugodtan eltávozott. Amikor kilépett az üzletből, a szomszédos „Kávékirály”-üzlet egyik kifizetője meglátta és tekintve, hogy ilyen időben senkisé sem szokott járni a hentesüzletben, csodálkozva indult meg a bejárat felé. A betörő, aki a fiu vallomása szerint egy világos trench-coatot viselő, puhasapkás fiatalember volt, amikor meglátta az érdeklődő inasgyere-

ket, futásnak eredt és a téren át, az Eötvös-ucca felé igyekezett. A fiu erre rosszat sejtve, azonnal kiáltozni kezdett és a menekülő betörő után szaladt. Többen a nyomába szegődtek, de a vakmerő betörőnek sikerült egerutat nyernie és percek alatt eltűnt üldözői elől. Közben a Metianu-ucca sarkán posztoló rend-

őr értesítette a rendőrséget, ahonnan az inspekciós komiszár szállt ki a betörés színterére. Időközben értesítették az üzlet tulajdonosait, akik sietve megjelentek a helyszínen.

Az inspekciós komiszár megállapította, hogy a betörő alaposan ismerős volt a körülményekkel és tudta, hogy nyugodtan dolgozhat. Kihallgatták az inasgyereket, aki látta a betörőt. Az inasgyerek pontos személyleírást adott a betörőről, aki magas, sportruhás, trench-coatot viselő szürkeruhás fiatalember volt. Ez alapon indították meg a nyomozást és a rendőrségi tisztviselők a személyleírás alapján egy aradi bűnözőre gyanakodnak. Így minden remény megvan arra, hogy a vakmerő betörő hamarosan rendőrkézre kerül.

Gépfegyveres csaták Amerikában a sztrájkolók és a rendőrség között

Pensylvániában véres események tartják izgalomban a lakosságot — A szénvidéken huszonöt kilométeres fronton folyik a küzdelem

NEW-YORKBÓL jelentik: Az Egyesült Államok területén legutóbb megnyilvánult sztrájkmozgalmak egyre veszedelmesebb méreteket öltenek. Az elfajult akciók különösen Pensylvániában mérgesedtek el véres eseményekké. Ambridge városában a tüntetők és a rendőrök összecsapása során, a közbiztonság emberrel könnyfakasztó bombákkal és sörétpuskákkal tudták csak az egybegyűlt elszánt tömeget szétverni. Az összetűzésnek egy halottja és kilenc súlyos sebesültje van.

Harlinburg szénbányái körül lefolyt csatározások valóságos csatatér képét nyújtják. Mintegy másfélezer tüntető zárta körü a bányát. Erejüket megnövelte az a tény, hogy gépfegyverekkel szerelték fel magukat. Körülbelül huszonöt kilométeres vonalban állnak szemközt a tüntetők a nemzetőrség több

századával, amelyek hasztalan igyekeztek áttörni a sztrájkolók frontját. A tüntetők sikeres operációi rengeteg pusztulást okoztak. Szétbombáztak hat házat, egy szállodát, sőt egy vasutvonalat is tönkretették. Az izgalom nőtön nő és rendkívüli intézkedéseket követel.

CORSO-MOZGO mai műsora:

ANNABELLA

TAVASZI ZAPOR!

Csodaszép, modern, román hangos film. BADESCU, a cluji opera tenoristája — 90 tagú korus.

A 3 órás előadás 8-12-16-20 lejes helyreállítás.

Vasárnap d. e. 11 órakor MATINÉ!

Két film egy műsorban:

SPORT és SZERELEM, Georg O. Brien és NÉGY PAJTAS! Janet Ga. nor. Charles Farrel Humor. tánc. revü. bájos mese!

Jegy lej 8-15.

Kara Győző: „Cáfolni kell a kétkedőket“

Az aradi vértanu sirok feltárási munkálatainak vezetője érdekes előadást tartott a budapesti Studióban. — Unnepélyes gyász-istentisztelet az aradi minoriták templomában

Oktober hatodikán, a magyar történelemnek ezen a gyászos emlékü napján a világ minden tájáról, ahol magyarok élnek, ezek és ezek kegyeletteljes megemlékezése száll Arad felé, az aradi vár árnyékában nemrég fel-tárt vértanu-sirokhoz, amelyekre az utókor kegyelete font hősközhöz méltó virágkoszorút. A kilenc vértanuhalált halt tábornoknak sírját csak nemrégiben tárta fel Kara Győző, az országhatárokon túl is ismertnevű aradi történe-sz vezetőjével egy lelkes bizottság. A munkálatok szeptember közepén nyertek befeje-zést s ezzel egyidejűleg a hivatalos tudomá-nyos körök részéről mozgalom indult meg, amely annak bizonyítását célozza, hogy az ásatások által feltárt sírokban nem a vértanuk, hanem a vár körüli harcokban elesettek ma-radványait találták meg az aradi vár sáncái alatt. Erre az állításra ma mintegy válaszképpen Kara Győző, az ásatások lelkes, nagy-tudású vezetője félórás rádió-előadást tartott a budapesti Studióban. Kara Győző az alábbi poétikus mondattal kezdte szakszerű adatok-kal és pontos megállapításokkal ragyogóan alátámasztott, koncepciózus előadását:

Kara tanár rádió-előadása

— Lelkem ott lebeg az aradi vár sáncái között elterülő, kopár dombokkal barázdált földön... — kezdte előadását mélyzengésű hangján. — Az a három lépésnyi hosszúságú, 12 lépésnyi szélességű kis terület minden ma-gyar ember előtt szentély, lakjék bár a világ akármelyik tájékán... Az ezredéves magyar történelem legszomorúbb eseményének emléke ott lebeg a megdöbbentő tragédia színhelye fölött...

Bevezető szavai után Kara Győző elmon-dotta, hogy hirt hozott a vértanuk városából a dicsőséges hősök sírhelyének és maradvá-nyainak feltárájáról.

— Ma a világ minden népe meghajtja zászlóját az aradi vértanuk megszentelt em-léke előtt! — folytatta Kara Győző emelt hangon, majd áttért a vértanu-sirok feltárá-sának történetére. Megemlékezett arról, hogy 1867-ben az akkori Dalosverseny résztvevői kimentek arra a zsigmondházi területre, ahol vizimolnárak elbeszélése szerint a vértanuk csontjait porladnak. A dalosverseny résztvevőit Barabás Béla dr. édesapja, Barabás Péter ve-zette ki arra helyre, ahol emlékkövet is állí-tottak fel a vértanuk emlékére. Azonban csakhamar felmerült az a gyanu, hogy a hős tábornokok jeltelen sírját nem ott kell keresni, hanem sokkal közelebb a várhoz.

Végre 1932. május 11-én a véletlen folytán az emlékezetes árvíz által előntött gátak javítási munkálatainál ráakadtak az egyik vértanu sí-rjára, amely mellett kettőtört bitófát és a bitófa csonka, földbeásott tönkjét is megtalálták. Pontos adatok felsorakoztatásával és egybe-hangzó elbeszélésekkel alátámasztva mondotta el ezután Kara Győző a kilenc, bitófán kivég-zett vértanu sírjának feltárást és a munkála-tok befejezését.

Bérczy Lajos katolikus gimnáziumi ta-nár, Pataky Sándor festőművész, Záray Jenő önkéntes tűzoltóparancsnok és Dömötör Ber-talan mérnök vezetése alatt, valamint dr. Níchi Lázár kulturpalotai igazgató és Covacu Nes-tor kulturpalotai könyvtáros, Aradváros és a történelmi emlékek országos bizottságának kolozsvári tagozata részéről való közremükö-désével lázas tempóban folytak a kutatások mindaddig, amíg gróf Vecsey, Damjanich, Aulich Lajos, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Nagy Sándor József, Leiningen-Westerburg Károly, Lahner György és Knézh Károly sírját újból fel nem tárták és ezek közül az öt eddig még ismeretlen helyen nyugodott vér-tanu csontjait kegyelettel el nem szállították a jeltelen sírok medréből.

Kara Győző előadása befejező részében

rdtért azokra a kétségtelen bizonyítékokra, amelyek igazolják azt, hogy valóban az aradi vár sánca alatt kivégzett vértanuk sírját és maradványait fedezték fel az utó-kor számára.

— Rá kell cáfolni azokra a kétkedőkre, akik hitetlenül fogadják az ásatások eredmé-nyét — mondotta. — A továbbiakban margit-falvi Margittay Gábor honvédőrnagy tel-jes részletességgel megírt naplójára hivatko-zott, amelyből kitűnik, hogy azon a részen, ahol a vértanusirokat feltárták, harc soha sem volt és nem is hantoltak el halottakat. Bizo-nyosra vehető az is, hogy azon a részen több sírt nem is ástak.

s mindössze kilenc sír volt, amely a vér-tanuk csontjait tartalmazta.

Errenézve azonban az utókorra marad a bizonyítás, mert az egész terület felásása nagy költségeket vonna maga után s a bizottság ki-tartása anyagi tekintetben végleg kimerült.

— Mi megtettük azt, amit tehettünk — fejezte be beszédét Kara Győző tanár — és csalhatatlan bizonyítékok alapján feltártuk a nagy tragédia színterét. Munkánk végetért. Hálás köszönetemet fejezem ki munkatársaim-



Heves botrányokat provokált Dimitroff a lipcsei per mai tárgyalásán

Hitlerre hivatkozott a bolgár vádlott, amikor tiltott olvasmányról vallották — Végül is kidobta az elnök az ordító embert a tereméből —

Lipcseből jelentik: A Reichstag-per lipcsei főtárgyalása ma ugyancsak bővelkedett izgalmas részletekben, amelyekről Dimitroff bolgár nemzetiségű vádlott viselkedése gondoskodott. A tárgyaláson az elnök betérjesztette a külföldi védő-bizottság felhívását, hogy a vádlottakkal szemben ne használjanak gummibotokat, ha-nem meggyőző érvekkel hassanak rájuk. Az elnöki bejelentésre a főügyész reflektált, aki kijelentette, hogy Dimitroff vádlott állítólagos bántalmazása ügyében szükségtelennek látja a vizsgálatot vezető rendőrtisztviselők kihallga-tását, miután maga a vádlott is beismerte, hogy nem nyultak hozzá a kihallgatások alkalmával.

A mai napon a vádlottak közül elsőnek Torgler kommunista képviselőt hallgatták ki, aki a kritikus éjszaka alibije ügyében tett vál-lomást. Utána az elnök elmondotta, hogy Di-mitroff lakásán megtalálták a „Fegyveres fel-készülés” című könyvet, amelyet tudvalevőleg a kormány 1932. májusában elkobozott.

— Miért olvas maga illegális könyveket? — fordult a vádlotthoz az elnök.

Dimitroff: Én a könyvet 1931-ben olvas-tam, tehát még a beültése előtt került hozzám, de akkor is olvastam volna, ha tudom, hogy ne szabad. Miért ne olvassam el; hiszen Hitler is tudta, hogy illegális, mégis kért belőle olva-sás céljaira egy példányt.

A Dimitroff körüli vita lassanként izgal-massá válik és a vádlott rendkívül agresszív

nak s a Mindenható Istennek, hogy a munka végrehajtását nekem juttattal!

Kara Győző tanár előadását Aradon is számosan élvezettel hallgatták.

Az aradi minoriták templomában egyéb-ként ma délelőtt 9 órakor tartották meg a vér-tanuk emlékére minden esztendőben celebrált alapítványi gyászmisét. A templom hajója zsu-folóság megtelt hívőkkel, akik felekezeti kül-lönbség nélkül lelkiük áhitatos kegyeletének vi-rágait helyezték el a megemlékezés oltárán. Az aradi Magyar Párt vezetősége testületileg vonult fel a gyászmisére és a megjelentek kö-zött ott láttuk Arad magyarságának vala-mennyi vezető-egységét. A rekviem a szo-kásos külsőségek között folyt le. A templom közepén szimbolikus katalokot állítottak fel és koporsót helyeztek rá. Az ünnepélyes gyász-mise egy óra hosszat tartott és a szertartást dr. Lakatos Ottó plébános celebrálta nagy papi segédlettel.

A vértanuk ál-hőse

Itt írjuk meg, hogy a budapesti déli la-pok mint érdekes eseményt jelentik, hogy egy aradi férfi: Sin Gyula 52 esztendő állástalan munkás Aradról Budapestre érkezett és az utat hol vonaton, de többnyire gyalog tette meg, hogy október hatodikára Budapestre érjen. El-mondotta, hogy résztvett a legutóbbi vesz-tőhelyi ásatásoknál, ő volt az egyik munkás és — amint kijelentette — neki oroszlanrésze van abban, hogy a sírokat feltárták. A gyanutlan pesti lapok elismeréssel fogadták Sin Gyulá-nak azt a kijelentését, hogy érdemei vannak a sírok feltárástában. Sin Gyula valóban részt-vett a vesz-tőhelyi legújabb ásatásokban, de kül-lönösebb érdemeket nem szerzett a többi mun-kástársaival szemben. Sin Gyula is egy-szerű munkás volt az ásatásoknál, aki már Aradon is próbált tőkét kovácsolni a maga számára.

Egyébként egész Magyarországon kegye-letteljes gyászal ülték meg október hatodikát. A közhivatalokban a belügyminiszter tegnapi rendelete alapján szünetelt a munka, az egye-temi ifjuság a Vigadóban tartott gyászünne-pélyt, amelyen Hóman kultuszminiszter is megjelent. A bankett ünnepi szónoka Czettler Jenő, a képviselőház alelnöke volt.

hangon kezd beszélni, fitymáló hangon emlé-kezik meg a rendőrség munkájáról, amikor az a titkos telefonszámait próbálta megfejteni.

— Micsoda komikus tehetetlenség szem-tanuja voltam! — kiáltja fel Dimitroff, akit becsmérő nyilatkozata miatt kizártak a továb-bi tárgyalásról. A vádlott káromkodva hagyta el fegyőrei között a termet. A déli szünet után azonban visszahívták, de ismét botrányt pro-vokált. Becsmérő kijelentésével nem fukarko-dott, mire az elnök az asztalra csapva, magá-ból kikeltén ugrott fel:

— Most már betelt a mérték! Vigyék el — és intett a fegyőröknk, hogy vezessék ki a vádlottat, aki ellenszegült és valósággal ki kellett tuszkolni. Az ordító Dimitroff még visz-szaszólt az ajtóból:

— Le tudnám löni valamennyiöket...

Megkezdődött

a temesvári Mentő-sorsjegyek eladása!

3305

Főnyeremény 250.000 lei és pénz Huzás visszavonhatóanul 1933. de-cember 10-én a városházán.

1 sorsjegy 50 lei! Főbe árusító: L O B L

hírlap roda. ☉ ka ha ó még: traikokban, újságáru bódékban és a lapkihordóknál.

A VARSO, BECS, BUDAPESTI
TELJES MŰSOR **PREMIERJE LESZ**
PATAKY VERONIKA
október 14-iki TANCESTELYE a színházban.

Sulyosan bántalmazott egy előkelő aradi ügyvédet a magáról megleledkezett csendőraltiszt

Felháborító brutalitás az aradmegyei Seprősön — Bonyodalmak egy aradi önkéntes megbetegedése körül — Ökölrel megverte, majd az árokba dobta Momac Döme dr. ügyvédet a seprősi csendőrkáplár

Eljárást indított az aradi ügyészség Petrescu ellen

Felháborító eset foglalkoztatja az aradi ügyészséget, valamint csendőrpáncsnokságot. Egy magáról megleledkezett csendőraltiszt sulyosan visszaélt hivatali hatalmával és vandál módon bántalmazott egy köztisztületben álló aradi ügyvédet. A példás megtorlásra váró eset részletei a következők:

Momac Döme dr. aradi ügyvéd az utóbbi hónapokban az aradmegyei Seprős község közelében levő birtokára vonult, családjával együtt. A birtokot látogatta szabadságát az ügyvéd fia. Momac János, aki az aradi 93-as gyalogezredben szolgál s akinek szabadsága

kor meg is jelent fegyveresen az ügyvéd lakásán. Momac dr. nem volt otthon, éppen a községben tartózkodott, ahol Czárán János földbirtokos családját látogatta meg. A lakásban csak az ügyvéd felesége, ágyban fekvő fia és a cselédség volt. Petrescu csendőrkáplár az előszobáig ment és beüzent a cseléddel, hogy Momac János azonnal menjen ki hozzá. Hiába mondták neki, hogy az önkéntes lázas beteg, ágyban fekszik, a káplár ragaszkodott követeléséhez és végül — Momac — a további vita elkerülése végett — kabátot vett és kiment a türelmetlenül várakozó Petrescuhoz.

— *Kérem, parancsom van arra, hogy elővezessem* — közölte az önkéntessel a csendőrkáplár.

Momac kijelentette, hogy beteg, tehát nem vezethető elő és követelte, hogy Petrescu mutassa elő az ezredparancsnokság rendeletét. A káplár felmutatta a rendeletet, mire az önkéntes felhívta a figyelmét, hogy csupán arra érkezett utasítás, vizsgálják meg, hogy tényleg

BRIGITTE HELM

mesteri alakítása...

beteg-e és az elővezetés csupán akkor történne meg, ha kiderülne, hogy nem beteg.

— Akkor jöjjön velem a legközelebbi orvoshoz — követelte a csendőrkáplár.

— Kérem, én nem megyek el itthonról, orvosi kezelés alatt állok, ha akarja, elhívatiuk az orvost és itthon vizsgálják meg — válaszolta Momac János.

Petrescu erre ráfogta fegyverét és követelte, hogy az önkéntes azonnal menjen vele, a kocsit az ajtó előtt áll. A fegyveres fenyegetésre Momac elhatározta, hogy eleget tesz a követelésnek. Lázas betegen felöltözött és felültek a kocsira. Vaksötétségben indultak el a falu felé. Alig haladtak néhány lépést, amikor szembejött Momac Döme dr. kocsija, amelyen az ügyvéden kívül Czárán Jánosné, két kisleánya és Czárán Géza ültek. Az önkéntes apja felé kiáltott, mire megállt mindkét kocsi és Momac dr. odaugrott a csendőrkocsijához és megkérdezte, mi történt. Válaszképpen Petrescu csendőrkáplár leugrott a kocsiról, Momac dr.-ra rontott és

elkapta az ügyvéd torkát, öklével a szemébe vágott, majd jobbkezének ujjait csavargatni kezdte és végül bedobta a közeli árokba. Az ügyvéd felugrott és méltatlankodva kérdezte, milyen jogcimen bántalmazza. Erre a csendőrkáplár ráfogta fegyverét, majd egyszer ökölrel arcába sújtott, többször arcul ütötte és újból az árokba lökte.

Momac dr. felháborodva kiáltozott:

— *Tartalékos tiszt vagyok. Nem tettem semmit, milyen joggal mer engem bántani?*

Nem tudni, mivé fejlődött volna ki a jelenet, ha nem ugránk le a kocsiról Czárán Géza, aki odarohant a csendőrkáplárhoz, megfogta a kezét és felszólította, hogy ne bántsa az ügyvédet. Ugylátszik Petrescu is megelégedte a történetet, mert ráfogta fegyverét az önkéntesre és kijelentette, hogy Momac Jánost to-

vább kíséri a faluba. Amikor a faluhoz érkeztek, csak ennyit jelentett ki az önkéntesnek:

— *Lássu, miért jelentettek engem fel?*

A felháborító eset áldozata, Momac Döme dr. sulyosan megbetegedett a bántalmazások következtében. Ezt igazolja az orvosi látélet, amelyet Aradon dr. Luszt Ferenc hatósági orvos állított ki számára és amelynek birtokában az ismert aradi ügyvéd hivatalos hatalommal való visszaélés és sulyos testi sértés büntette címén bánvádi feljelentést tett az aradi ügyészségen, valamint az aradi csendőrpáncsnokságon, Petrescu csendőrkáplár ellen. Ugy a büntügyi, mint a fegyelmi vizsgálat megindult, az aradi csendőrkáplár ki is szállt a helyszínre, ahol bevezette a szigorú vizsgálatot. Az aradi ügyészség október 11-ikére tűzte ki az ügyben a kihallgatásokat, míg a nagyváradi csendőrszárnyparancsnokság október 19-én tárgyalja az eset fegyelmi részét.

Az egész környéken nagy izgalmat keltett az ügyvéd-földbirtokos bántalmazásának híre és általános a vélemény, hogy ez az eset véget fog vetni Petrescu csendőrkáplár további seprősi tevékenységének.

Hozzá tartozik az ügy előzményeihez, hogy Petrescu már régebben rossz szemmel nézi a földbirtokos családot. Egy elbocsátott cseléd ügyében ugyanis Momac János egy ízben feljelentést tett a seprősi örsnél és miután az ügyben nem vezették be kellő eréllyel a vizsgálatot, Momacék feljelentést tettek Petrescu ellen az aradi parancsnokságon. Emiatt haragudott a csendőrkáplár az ügyvédre és családjára és az első alkalmat felhasználta arra, hogy bosszút álljon az ellene tett feljelentésért.

Kommentálni az esetet alig kell, a tények maguk beszélnek. Egy köztisztületben álló ügyvédet és földbirtokost minden ok nélkül durván bántalmaztak, az árokba dobtak... egy adófizető polgárt brutalizált egy magáról megleledkezett ember, akinek éppen az a hivatása, hogy a polgárok biztonsága felett őrködjön. Petrescu csendőrkáplár azt állította az előzetes vizsgálat alkalmával, hogy Momac dr. megtámadta, ezt az állítást azonban az összes szemtanúk megcáfolták. Bizonyos, hogy a csendőrkáplár méltó büntetést kap. Erre biztosíték az aradi csendőrkáplár személye, aki már több hasonló visszaélés ügyében vezetett

A marathoni futó

a Central-mozgóban.

le vizsgálatot és mindenkor védelmére kelt a megsértett állampolgári jogok. Bizonyos, hogy ebben az esetben is erélyes szankciók követik ezt a felháborító esetet és a sulyosan bántalmazott ügyvéd megfelelő elégtételt kap a hatóságoktól.

MAROSI RUDOLF.

CENTRAL-MOZGO: „A MARATONI FUTÓ”. Minden eddigit felülmúló, pazar rendezésű sport-sláger. Versengés a diadalmi pálmáért s az inádtól való szerelmért. Eredeti felvételek a los-angelesi olimpiákról. Főszereplők: BRIGITTE HELM, Hans Brausewetter, Victor de Kowa, Trude von Molo, Ursula Grabley, Paul Hartmann, Oscar Szabó.

SELECT-MOZGO: „AZ ELTÜNT OSZTAG”. A legbravurosabb amerikai repülőfilm, hajmeresztő légi mutatványokkal. Főszereplők: RICHARD DIX, Erich von Stroheim, Joci Mc. Crea, Mary Astor, Dorothy Jordan. Premier-film, okésó helyárrakkal.

JÓN: JOSÉ MOYICA, a csodás hangú tenor. „AZ ASSZONYOK KEDVENCE” című, zenés, énekes sláger-film. Mindvégig csupa forró melódiák, spanyol szerelmes hév hatja át a darab gálans cselekményét. Legközelebb a „SELECT”-mozgóban.

A JÖVŐ HÉT SZENZÁCIÓJA: GAÁL FRANCISKA, legújabb filmjében, CSÓKOL VERONIKA fogja meghódítani az aradi közönséget. Az idény igazi, mindent elhomályosító ragyogása lesz ez a film. Rövidesen a CENTRAL-MOZGÓBAN.

A los-angelesi olimpiász

minden mozzanata...

szeptember elsejéig szült. A fiatal önkéntes a cséplésre való tekintettel nyolc napi meghosszabbítást kapott és kilencedikén kellett volna jelentkeznie ezredénél. Szeptember 6-ikán Momac János maláriát kapott és negyvenfokos lázzal feküdt. Mint ilyenkor szokás, az önkéntes táviratilag értesítette megbetegedéséről ezredét, ahol utasítást adtak ki — a katonai usznak megfelelően — a seprősi csendőrségnek. *Állapítsa meg, vajjon az önkéntes tényleg beteg-e és abban az esetben, ha nem tudná betegségét orvossal igazoltatni, úgy szállítsa be az aradi várba.*

Az ezredparancsnokság utasítását Petrescu csendőrkáplár kapta kézhez, akinek régebben differenciái voltak az ügyvéd fiával és aki ugylátszik ezt az esetet használta fel arra, hogy bosszút álljon a múltért. A csendőrkáplár a délutáni órákban a falu kocsimáját kereste fel, ahol előre kijelentette, hogy le fogja tartóztatni a fiatal Momacot. Este nyolc óra-

LE AKARTA HARAPNI szerelmese orrát az ostrom hevében

Érdekös bünper az aradi törvényszék előtt Nem mindennapi bünügy került ma az aradi törvényszék elé. A feljelentő: Chirilla Florica, csinos székdudvari menyecske, aki az arcán viseli egyik elszánt szerelmese haragjának nyomait. A fiatal özvegynek egyik hódolója ugyanis Dihel István székdudvari gazdálkodó volt, aki mindent elkövetett, hogy maga felé hajlítsa az asszony szívét. Minden fáradozása hiábavaló volt: Chirilla Florica makacsul ellentállott.

Dihel egy szép napon bosszura határozta el magát. Belopódzott egy este az özvegy házába és behatolt a lakásba, ahol állítólag

lefogta a kiáltozó asszonyt és erősen az orrába harapott.

Chirilla Florica még ma is arcán viseli a különös támadás jeleit és természetesen, hogy feljelentette támadóját. A bíróság mára tűzte ki tárgyalásra az ügyet. A vádlott tagad, azonban a tanúk egész sora vonult fel a menyecske igazának bizonyítására. Dihel a maga részéről is több tanút nevezett meg, mire a törvényszék november 4-ikére halasztotta a tárgyalást, a mentőtanúk kihallgatása céljából.

Aradi hadseregszállító tizennyolc milliós pere a hadügyminisztériummal az aradi törvényszék előtt

Perelhető-e Aradon a hadügyminisztérium..? — Eddig 34 ezer lej csupán a perköltség és — a minisztérium nem egyezkedik.

Sokmillió per ügyét tárgyalta ma az aradi törvényszék harmadik szekciója. Popa Livius aradi hadseregszállító tizennyolc millió lejes pert indított ez év tavaszán a hadügyminisztérium ellen azon a címen, hogy ilyen összegű kárt okoztak neki egy igazságtalan rendelettel. Popa Liviusnak még évekkal ezelőtt egy takarmányszállításból kifolyólag differenciái támadtak a nagyszebeni hadtestparancsnoksággal, amelynek előterjesztésére azután a hadügyminisztérium rendeletet adott ki és eltiltotta Popát attól, hogy a hadseregszállításokra kürt ártejtéseken résztvehesse.

Az aradi hadseregszállító három éven át harcolt, hogy a minisztérium visszavonja tiltó rendelkezését. Heteken át tartózkodott Bucarestben, ahol igazát, igyekezett bebizonyítani és főként azt hangoztatta, hogy teljesen korrekt módon szállított a nagyszebeni parancsnokságnak, amelynek előterjesztése indokolatlan volt. Három év múltán végre sikerült visszavonni a tiltó rendelkezést, Popa Livius rehabilitálták és ismét résztvehetett a katonai ártejtéseken. A három év elmaradt hasznáért, valamint a rehabilitálása érdekében történt utazások és eljárások költségeiért

az aradi hadseregszállító tizennyolc millió lejt követel a minisztériumtól.

A kártérítés tekintetében egy ideig tárgyalások folytak a minisztérium és Popa között, azonban meg egyezésre nem került sor. Popa Livius erre pert indított az aradi törvényszék-nél a hadügyminisztérium ellen.

A törvényszék harmadik szekciója többször tüzött ki az ügyben tárgyalást, azonban a hadügyminisztérium képviselője mindannyiszor elhalasztást kért, azzal az indokolással, hogy nem szerezték be a szükséges bizonyító aktákat. A bíróság ma délelőttre tüzte ki az ügy tárgyalását. A minisztérium képviselőjében Damian bucaresti-i ügyvéd jelent meg, míg Popa Livius Pausesti Miklós aradi ügyvéd képviselte. A tárgyaláson a bucaresti-i ügyvéd arra kérte a törvényszéket, mondja ki magát illetéktelennek a per tárgyalására, miután a minisztériumok elleni perek csupán a bucaresti-i törvényszéknél tehetők folyamatba. Pausesti kérte a minisztérium kivánságának elutasítását, azzal az indokolással, hogy minden közhatalok elleni pert ott kell megindítani, ahol a per tárgyát képező esemény történt. Ebben az esetben az aradi törvényszéknél kellett a pert megindítani.

Harmincöt ember lelte halálát a Griffith-park borzalmas lángtengerében

Egy eldobott cigaretta miatt keletkezett a tűzkatasztrófa, amelynek száznál több sebesültje van

Los-Angelesből jelentik: Amint beszámoltunk róla, a Hollywood melletti Griffith-parkban borzalmas katasztrófa történt, mely egész Amerikában nagy megdöbbenést keltett. Az utóbbi hetekben beállott szárazság következtében a park egy nagy részében kiszáradt a bozót. Egy vigyázatlanul eldobott cigarettától a száraz bozót kigyulladt és a tűz olyan rohamosan terjedt, hogy már nem lehetett segíteni. A lángnyelvek több méter magasra csaptak fel és nemsokára több ezer holdas területen lobbantak fel.

A veszélyeztetett területen a katasztrófa pillanatában mintegy 150 munkanélküli tartózkodott, akik arra vártak, hogy szükségmunkára vegyék fel őket. Ezeket körülfogta a tűz. A szerencsétlen emberek a sziklahasadékokban

A bíróság rövid tanácskozás után meghozta döntését, amelyben helyt ad a minisztérium kérésének és

illetéktelennek mondta ki magát a kártérítést per tárgyalására,

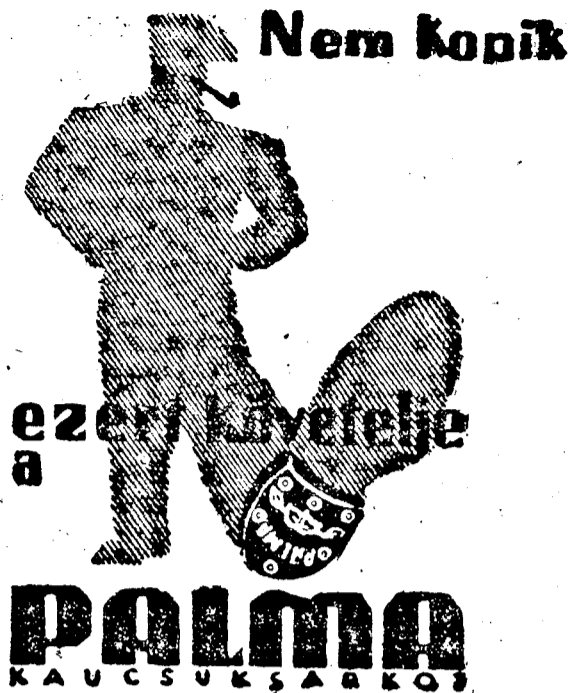
amelynek az ifjovi törvényszék előtt kell megtörténnie. Egyben kötelezte Popa Livius 34 ezer lej perköltség megfizetésére. Az ítélet ellen Pausesti ügyvéd fellebbezést jelentett be a temesvári táblához, amelynek most döntenie kell afelett, perelhető-e Aradon a hadügyminisztérium..?

Négy nap múlva lejár a jelentkezési határidő a Budapest—bécsi sportvonatunkra

Október hó tizedike után csupán felár lefizetése ellenében vehetők igénybe a sportvonat páratlan kedvezményei

Régen nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg Aradon és a megyében a filléres sportvonat iránt, amely október 20-án indul Budapestre. A labdarugó sport hívei természetesen csapatostól ragadják meg ezt a rendkívüli alkalmat arra, hogy olcsón Budapestre utazhassanak és olyan mérkőzésekben gyönyörködjenek, mint a Ripensia—Ujpest és az olasz-magyar válogatott küzdelme. A tömeges jelentkezések következtében kollektív utlevéllel már csak korlátozott számban fogadhat el utasokat a rendezőség, még pedig a jelentkezések sorrendjében. A filléres gyors október 20-án indul Aradról, míg a visszaindulás időpontja 26-án délután 2 óra.

Résztvételi díj III. osztályon Budapestre és vissza kollektív utlevéllel, vízummal, számozott helyeken mindössze 975 lej, amelyhez belépő-jegy számozott helyre a Ripensia—Ujpest mérkőzésre 50 lej, összesen tehát 1025 lej. Saját utlevéllel oda és vissza számozott helyeken, vízummal, belépő-jegyvel a mérkőzésre 775 lej. A társasutazást a rendezőség Bécsre is kiterjeszti: menetdíj oda és vissza vízumokkal együtt 2195 lej. A jelentkezési határidő lejártától már csak négy nap válasz el, ezért mindenkinek, aki előnyös feltételek mellett olcsón és kényelmesen akar Budapestre vagy Bécsbe ellátogatni, elsőrendű érdeke, hogy mielőbb jelentkezzen a társasutazásban való részvételre. Október 10-én tul már csak 100 lejes felár lefizetése mellett fogadhat el újabb



jelentkezéseket az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Az utasok elsőrangú kényelmében részesülnek. Lökőházától Budapestig étkezőkocsit csatolnak a különvonathoz s Budapestre a kedvezmények egész sorozata vár a társasutazás résztvevőire. Színházban, moziban, villamoson jelentős engedményeket biztosít a rendezőség a sportvonat résztvevőinek. Azk közt akarnak visszatérni, szándékukat közlik azonnal az Aradi Közlöny, vagy az Erdélyi Hírlap kiadóhivatalában, amely a szervezési munkákat végzi

Dr. Pacha Agoston püspök Buteniben

Nagyszabású fogadtatást készítettek elő számára

Aradmegyei körútján dr. Pacha Agoston temesvári püspök Buteni (Körösbökény) községben is kiosztotta a bérmlás szentségét.

Reggel 8 óra előtt érkezett Butenibe Sebesről, dr. Stefanica Florian sebesi főbíró kíséretében. Fogadására az egész falu katolikus hívein kívül a község előjárósága, a lakosság nagy része, valamint a hivatalok vezetői is megjelentek. A község nevében Lustrea Tódor községi bíró üdvözölte a püspököt. A buteni-i katolikus egyházközség nevében Jurányi Ede üdvözölte az egyházfőt, akit a bérmlásra összegyűlt gyermekek nevében Bartha Olga szép verssel köszöntött. A gyermekek köszöntőjére a püspök gyönyörű beszéddel válaszolt.

Fogadás után a templomban Felföldy Mihály kántortartó ez alkalomra írt karénakét adta elő a gyermekkarral megerősített egyházi kórus. A szentmisét maga a püspök celebrálta, amely után gyönyörű szentbeszédben mutatott a hit szükségességére.

A plébánián a püspököt és a tiszteletére megjelenteket villásreggelivel látta vendégül Kurcsics Gábor plébános. Ott láttuk Lungu R. Stefan gör. kel. fősperest, Bodea Iuliu és Cozma János gör. kel. espereseket, dr. Erdős Mátyás törvényszéki elnököt, dr. Stefanica Flórián főbíró, dr. Barsan Ionel közjegyzőt, dr. Grozda Aurel, dr. Dan Sabin, dr. Muntean Aurel, dr. Horga Sándor, Speter Avram ügyvédek, dr. Felter Imre körorvost, Bartha Antal jegyzőt, Igrisan Dimitrie aljegyzőt, Vértés Miklós gyógyszerész, Fratean Ioan postamestert és még többeket.

próbáltak menedéket találni a lángnyelvek elől, a tűz azonban pillanat alatt utólerzte őket. Az elevenen égő emberek szörnyű halálkiáltásait mérföldekkel távolabb is szivettépően lehetett hallani.

A tűzoltóság a katonaság segítségével látott hozzá a veszedelem elfojtásához. Harmadfél órai megfeszített munka után sikerült a tüzet eloltani, a park ekkor azonban már tele volt szénné égett emberi holttestekkel. Összesen 35 halottat szedtek össze, akiket felismerhetetlenségig megpörkölt a tűz. Több, mint száz munkanélküli súlyos égési sebeket szenvedett. Ezeket kórházba szállították, de számosan közülük olyan súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy éleibenmaradásukhoz az orvosok kevés reményt üznek.

AZ ARADI IPAROSOK táncos szüreti mulatsága az IPAROS OTTHON-ban

nagyszabásu Kezdeté vasárnap délután 6 órakor

Belépő díj-20.- lej

Tombola

Saját cukrászda

Olcsó árak

Táncrequeing

3698

Cigányzene

Jazz

— **Bonyodalmak egy aradi kaució körül.** Az aradi törvényszék ma tárgyalta Karácsonyi Konstantin, a Vadászkiút kávéház volt tulajdonosának és feleségének ügyét. Karácsonyiék ellen a kávéház volt ruhátárosa, Scheer Gyula tett feljelentést, azon a címen, hogy nem adták ki neki huszezer lejes kaucióját. A bírósági tárgyaláson Karácsonyiék beígazolták, hogy Scheer egy aradi péknek engedélyezte át követelését, amelyet ők váltóval fedeztek le, sőt fizették ki a megállapított részleteket, mindaddig, amíg erre nézve kötelezettségük állott fenn. Később azonban a kávéházat Deutsch Aladárnak adták el, bejelentették neki, hogy a péknek váltókövetelése van és a további összegeket az új tulajdonosnak kellett volna fizetni. A bíróság felmentette a házaspárt a vád alól és Scheer követelésével polgári perre utasította.

Lelenyezett világító-kaktuszok

Berlinből jelentik: A kaktusztenyésztőket pár éve lázban tartják a világító kaktuszok. A természettudósoknak azonban már régóta gyanúsak voltak ezek a világító növények, mert ilyen világító kaktuszfajta vadon még sehol sem tenyészik. Végül egy német vegyész föllibbenette a világító kaktuszok titkát. Kiderítette, hogy a világító kaktuszok azért világítanak, mert duzzanataik, amelyekből a tövissek kiállnak, világító festékkel vannak beecsetelve. Olyan világító festékkel, amilyennel a zseborák világító számlapjai vannak ellátva.

— **Szapáryligeti magyar gazdák izgatási pöre.** Ma tárgyalta az aradi törvényszék Erdődy Ferenc és Lőrincz Pál szapáryligeti gazdák izgatási bünpörét. A két gazdát azzal vádolták meg, hogy nemzetgyalázást és államellenes izgatást követtek el. A mai tárgyaláson mindketten tagadták, hogy a nekik imputált kifejezéseket használták volna és kijelentették, hogy a feljelentés egy velük ellenséges viszonyban lévő gazda bosszúműve. Miután megállapítást nyert, hogy a vádnak csak egy tanuja van: Vile Moise gazda, aki be is ismerte, hogy rossz viszonyban van a vádlottakkal, a bíróság felmentő ítéletet hozott.

— **Rotary clubok nemzetközi kongresszusa Temesváron.** A társadalmi előkelőségeket magába foglaló Rotary klubok október 28-án és 29-én kongresszust tartanak a temesvári club meghívása alapján. A gazdag műsori kongresszuson a szomszéd államokban működő Rotary clubok tagjai is megjelennek, családiuk tagjaival együtt. Erre az ünnepélyes alkalomra Aradról is számosan átutaznak.

— **Aradi törvényszéki hírek.** Az aradi törvényszék ma egy havi börtönre ítélte Cioc Todor gurahonti napszámost, aki betört egy ottani kereskedő lakásába, ahonnan 900 lej lopott. — Bradean Demeter aradi munkanélküli besurrant néhány héttel ezelőtt egy aradi lakásba s egy kabátot lopott el. A bíróság ma egy havi börtönre ítélte.

— **Magasnévű, értékes zenei élményben lesz része szombat este Arad zenerajongó publikumának.** Ungár Sándor az ismert nevű dalköltő mutatkozik be Arad közönségének az Iparos Otthon nagytermében. Az est különös eseménye Csányi Mátyás karmester és zeneszerző fellépte, aki saját szerzeményeit is előadja s mint kísérő vesz részt a műsorban. Szabó Gyula, a széphangu baritonista adja elő Ungár, mint Csányi szerzeményeit. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A köz- és magánalkalmazottak nyugdíjgyűlésének felkéri azon tagjait,** akik nyugdíjigényük megállapítása végett az egyesület útján adták be panaszukat a közigazgatási bírósághoz, hogy amennyiben nincs vagyoniuk és évi jövedelmük nem haladja meg a 12.000 lejt, a város közigazgatási ügyosztályánál kérték szegénységi bizonyítványt és azt adják át az egyesületnek. — Együttal közöljük, hogy választmányi ülés folyó hó 15-ikén lesz délután 10 órakor.

SPORT KÖZLÖNY

Bonyodalmak a NAC és a Ripensia mérkőzése körül

A váradiaiak a meccs elhalasztását kérték, de a központ ehhez nem járult hozzá. — Vasárnap kerül sor az ország két vezető klubja közötti első bajnoki mérkőzésre

Tegnap lapszámunkban közöltük a Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulójának műsorát és a mérkőzések közül jelentőség és érdekesség szempontjából kétségtelenül a Temesvároti lebonyolításra kerülő NAC—Ripensia közötti találkozás áll a főhelyen. A mérkőzést érdekes bonyodalmak előzik meg, ugyanis a kiváló váradiai együttesből a három legjobb erőt reprezentáló játékost emelték ki. A három nevezett futballista, névszerint **Juhász, Kocsis és Kovács**, katonai szolgálatot teljesítenek és mindhárman résztvesznek a fővárosban lejátszásra kerülő katonai olimpiáson. Érthető, hogy a NAC a legjobb játékosai nélkül nem akarta lejátszani ezt a nagyfontosságú meccset, mert ilyen hendi keppet nem adhat legveszélyesebb ellenfelének és ebben az értelemben kérelem fordult a Nemzeti Bajnokság intézőbizottságához, de a bizottság elutasította a NAC kérelmét, kötelezte a zöld-fehéreket, hogy

vasárnap játszásk le a Ripensia ellen kisorsolt bajnoki meccset.

A mérkőzés annak ellenére, hogy a NAC valószínűleg tartalékoltan veszi fel a küzdelmet, rendkívül érdekesnek ígérkezik. A két csapat eddig négy ízben ütközött meg. Első alkalommal Temesvárott a Ripensia valószínűleg lehengerelte váradiai ellenfelét, győzött 7:1-re. A váradiai revánsmeccsen 1:1 volt az eredmény, míg Aradon, semleges pályán vívott küzdelemben a NAC 3:2 arányban diadalmaskodott a temesvári profik felett. Most az idei szezonban Temesvárott játszott a két csapat, eredmény 1:1 volt. Egyébként ez a meccs lesz az első, amelyet a két klub a bajnoki pontokért vív meg.

A meccset — mint azt már a legutóbbi lapszámunkban jeleztük — Arad kiváló bíróját, **Oravetz László** vezeti.

— **O Bajnoki kerékpáros verseny.** Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel rendezti a Meteor Klub 100 kilométeres versenyét, Aradváros bajnokságáért a nagyváradiai országúton. Start a vámház előtti kilométerkönel. A versenyben a legjobb kerékpárosok indulnak.

— **O AAFAR bírók részt vehetnek egyesületi életben.** Az aradi disztrikt kérdést intézett a központhoz, hogy az AAFAR bírók, akik nem léptek át a FRFA-ba, működhetnek-e egyesületekben. A „Rombol” mai száma közli a központ választását, amely igenlő.

— **O Játékosigazolások.** A „Rombol” ma ideérkezett száma aradi szempontból érdekeséggel bíró igazolásokat az alábbiakban közli: Fodor József Egyetértés, a Gloria-CFR részére. Szabó Kornél AMTE, a Gloria-CFR részére. Mindkettő csak tavasszal bír játékosjoggal. — Németh Istvánt, a nagybányai Phoenix játékosát, azonnali játékosjoggal az AMTE-hoz igazolták.

— **Vasárnap délig nyitva tartanak a borbélyok.** Az aradi borbélymesterek szindikátusa ma délután közgyűlésen foglalkozott a munkaügyi miniszter 59.682. számú rendeletével, amelynek nyomán értesíti a n. é. közönséget, hogy szombat este 8 óráig dolgoznak a fodrászok, vasárnap délelőtt pedig déli 12 óráig, ezzel szemben hétfőn csak délután 2 órakor nyitnak.

— **Eltűnt szövetkolekció.** Ma délelőtt a rendőrségen feljelentést tett **Mandel Ferenc** utazó, aki az egyik aradi szállodában elhelyezett egy aktatászkát, amelyben nagyrértékű szövetkolekció volt és ez onnan nyomtalanul eltűnt. A rendőrség az ügyben bevezette a nyomozást.

— **Piaci árak:** Tejtermékek: édestej literje 4—5 lej, pasztörizált tej literje 7 lej, tejföl 20—25 lej, tehénturó kg. 6—8 lej, juhturó 28—30 lej, orda 18—20 lej, Zöldsgépiac: hagyma 1 kg. 1 lej, kelkáposzta db. 2—4 lej, burgonya kg. 2 lej, száraz bab 4—5 lej, zöldbab 5—6 lej, erős paprika 1 lej, zöldbabrika 5 darab 1 lej, uborka 100 darab 100 lej, tök 4—5 lej, kék paradicsom 3—4 lej, retek 1 lej, paradicsom 2—3 lej, Gyümölcs árak: szőlő kg. 5—16 lej, alma 5—10 lej, körte 8—16 lej, Baromfi piac: kövér liba 170—240 lej, sovány liba 80—100 lej, sovány kacsa 45—50 lej, kövér kacsa 60—80 lej, tyúk 60—90 lej, csirke 25—50 lej, tojás 1.3—1.40 lej, Állatvásár: szarvasmarha kg. 8 lej, borjú 14 lej, sertés 18 lej.

— **O Huszonegyedikén tárgyalják Budapesten a megóvott bucaresti-i amatörkupa mérkőzés ügyét.** Budapestről jelentik: Budapesten, e hó 21-én ül össze az amatör középeurópai kupabizottság. Ekkor döntenek annak az óvásnak ügyében, amelyet Magyarország adott be az 5:1-re elvesztett bucaresti-i mérkőzés miatt, azzal indokolva, hogy a román csapatban a Ripensia profi játékosai is szerepeltek.

„OLLA”

prophylaktikus készítmény. Ne kockáztassa egészségét súlyos utazatokkal, utas tsz ezeket vissza is követeljen **kimondottan OLLA-t** eredeti csomagolásban!

A léggömb: 2300 éves!

Eddig a Montgolfier-testvéreket tartották a léggömb feltalálóinak. A valóságban azonban nem ők voltak a feltalálók, hanem a brazilai Guzman Lorenzo, aki 1709-ben szállott fel először felmelegített levegőjű léggömbjével Lisszabonban. Talán még sokkal régebb a találmány, a Kr. előtt 400-ban élő Archytasé, akiről a hagyomány azt beszéli, hogy olyan galambja volt, amelyet egy fuvallat tovaerített.

— **Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete** az elmúlt évben megnyilvánult rendkívüli nagy érdeklődés folytán, ami ez évben még csak fokozódott, ismét megszervezi közkezdelt és értékes: román, német, angol és francia nyelvkurzusait, sőt a régi kereteket kibővíti, román nyelvű kettős-könyvviteli kurzust is bevezeti, aminek ismerete mindenkinek nélkülözhetetlen. A részvételi díjak altruista alapon tagoknak 50 lejben, nemtagoknak 100 lejben van megállapítva. Érdeklődők e hó végéig jelentkezhetnek az egyesület irodájában, Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6), naponta 5—7 óra között.

— **Aradi rendőri hírek.** Schwartz Sándorné strada Grenadire ucai lakos ma feljelentést tett a rendőrségen Ardelean Mária aradi lakos ellen, aki szerinte tőle egy értékes gyűrűt tulajdonított el. — Balajti Vilmos str. Episcopul Radu 22. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy 3231. számú kerékpárját ellopták. — Lovász Mária st. Cetatea Veche 10. szám alatti lakos feljelentést tett Nyárai Sándor ellen súlyos testisértés címen. A fenti ügyekben az aradi rendőrség megindította az eljárást.

Személyautók új és használt állapotban alkalmi árakon kaphatók A. Kálmán R.-T.-nál Aradon

Egykori osztrák-magyar tisztek kémkedési pöre Belgrádban

Súlyos vádak egy nyugalmazott alezredes és egy őrnagy ellen — Százharminc esetben emeltek vádat ellenük

Belgrádból jelentik: Október 23-ikán kezdti tárgyalni az államvédelmi rendkívüli bíróság az osztrák-magyar hadsereg több volt tisztjének bünpörét. Ezeket a tiszteket, akik közül néhányat átvettek a jugoszláv hadseregbe, azzal vádolják, hogy

nagyszabású kémkedést folytattak két külföldi állam javára.

Az egyik fővádott Micsics Lujo nyugalmazott alezredes, aki egy ideig térparancsnok volt Marburgban és a jugoszláv királyi katonai kabinetirodájában is dolgozott. A vádirat szerint

80 esetben katonai titkokat, titkos terveket, csapattestekről és hadfelszerelési gyárról szóló adatokat bocsájtott áru-

ba. A legsúlyosabb eset az albán határ erődítéseinek terveivel és a magyar határon elrendelendő mozgásügyi intézkedésekkel van kapcsolatban.

A második fővádott Cservenka Frigyes gráci osztrák alattvaló, az osztrák-magyar hadsereg egykori őrnagya. Azzal vádolják, hogy 49 esetben katonai titkokat adott el külföldi hatalmaknak. A többi vádlott, mint a két fővádott segítőtársa és futára tevékenykedett. A vádlottak közül kettő olasz állampolgár, de a jugoszláviai Dubrovnikban laknak. Streicher volt repülőszázados azzal vádolják, hogy szikratávíró, titkos távirókulccsal összeállított táviratokban értesítéseket küldött egy külföldi hatalomnak. Mind a kilenc vádlott vizsgálati fogságban van.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Romániában majdnem harminchétmilliárd lej bekebelezett jelzálogtartozás van

Nagyjelentőségű hivatalos kimutatás az 1919-1932. évi ingatlanterhekről

Bucurestiből jelentik, hogy Decusara tanár, az igazságügyminiszterium statisztikai osztályának igazgatója elkészítette az 1919-1932. évi jelzálogbekebelezésekről és törlésekről szóló részletes kimutatást, amelynek főbb adatait alább közöljük: *A fentemlített tizennégy év alatt hetvennégy milliárd 527 millió lejt bekebeleztek be Romániában városi és falusi ingatlanokra, ebből 37 milliárd 971 millió lejt kiírtak az adósok és azt töröltették.* A bekebelezve maradt terhek összege 36 milliárd 557 millió lej, amelyben bennfoglaltatnak az ipartelepekre folyósított kölcsönök is. Ebből a hatalmas összegből a városi házakra és más ingatlanokra csaknem 20 milliárd lej (52.34

százalék), a falusi ingatlanokra 12 milliárd lej (32.24 százalék), az ipari ingatlanokra 5 milliárd 851 millió lej (15.42 százalék), a városi ingatlanok bekebelezett terheinek 62.3 százaléka az okirályságra, 47.7 százaléka Erdélyre és a többi tartományra esik. A falusi ingatlanok terheinek 55.68 százaléka Besszarábiára, 31.63 százaléka pedig Erdélyre esik. Az iparvállalati ingatlanok terheiből Erdélyre 21.39 százalékot, Besszarábiára pedig 21.78 százalékot számított Decusara tanár. A kimutatás azt is feltünteti, hogy 1931-ben 103 ezer bekebelezési tételben 9 milliárd lejt, 1932-ben pedig közel 41 ezer esetben 6 és fél milliárd lejt tábláztak rá az ingatlanokra.

Indokolatlan riadalom Aradon az ezerlejesek becserélése miatt

Megnyiták a pénzszekevények — megindult a nagy pénzforgalom. Beszélgetés a Nemzeti Bank aradi igazgatójával

Még meg sem jelent az ezerlejesek becserelésének technikai keresztülvitelére vonatkozó rendelet és máris egymást riasztgatják Aradon azok a pesszimisták, akik minden pénzbecserelés alkalmával hallatni akarják szavukat. Még az intelligensebb elemek közül is többen félve beszélnek a pénzbecserelésről, mert a lej-restabilizáció hivatalnokokai teljesen alap nélküli rossz hangulatot keltenek, amit csak lassan sikerül eloszlatni a hivatalos tényezőknek.

Az ezerlejes bankjegyekről most többek között azt a képtelen hírt terjesztik, hogy a becserelésnél csupa aprópénzt adnak helyettük. Olyanok is vannak, akik azzal ijesztik önmagukat, hogy a becserélő-hivatalban majd feljegyzik az ezerek tulajdonosainak személyi adatait és így megismerik vagyoni viszonyukat. Ezek a mosolykeltő mende-mondák úgy látszik sok helyen jó talajra találtak, mert az utóbbi napokban előkerültek a szépen kisírtott ezerlejesek, amelyek mostanig nyugodtan pihentek. Néhány nap óta majdnem mindenki ezzel akar fizetni, tehát érthető, hogy igen sok ezresbankó forog az aradi pénzforgalomban. Ezekről az érdekes jelenségekről az Aradi Közlöny munkatársának Rezus, a Banca Nationala aradi igazgatója kijelentette, hogy aki bármilyen aggodalmat érez a közelgő becserelés miatt,

az már most is felküldheti ezresait a Jegybank aradi fiókjához, ahol azt azonnal másik címletű lejjel cserélik be.

= Szombaton folytatódik az aradi nyugdíjak kifizetése. Pénteken megérkezett az aradi nyugdíjpénztárhoz a szeptemberi nyugdíjak második része és e hó 7-ikén, szombaton reggel, a rendes időben folytatódik a nyugdíjak kifizetése, az alábbi sorrendben: Október 7-én D. E. F. 9-ikén G. H. I. J. 10-én K. L. 11-ikén M. N. O kezdőbetűsök vehetik fel illetményüket. Ezzel a szeptemberi nyugdíjak kifizetése befejeződik.

= Deviza- és valutaárfolyamok. Zürichi nyitás: Berlin 122.87.5, Amszterdam 208.15, Newyork 3.33.5, London 15.90, Páris 20.19 és hétnyolcad, Milánó 27.10, Prága 15.32, Belgrád 7, Bucuresti 3.08, Varsó 57.70, Bécs 72.62 (magánforgalomban 57.25), Brüsszel 71.95. Az aradi magánforgalomban a dollár (péNZ) 123—24, pengőkifizetés 26.50, effektív 26.80.

= Új rendelet az ipari ingatlanok értékadójáról. Mint ismeretes, ez év áprilisában életbelépett az az adótörvény, amely előírja, hogy az iparvállalatok ingatlanaik után értékadót fizessenek. Az adókulcs 5 százalék, azonban annak kiszámítása, a végrehajtási utasítái homályos volta miatt, nagyon komplikált volt és számos sérelem érte az ipari ingatlanok tulajdonosait. Az érdekképviseletek felterjesztéseket intéztek ezek miatt és a pénzügyminisztérium ma új, terjedelmes rendeletet küldött a kivetés pénzügyigazgatóságokhoz, amelyeknek bővebb utasításokat adott az ipari ingatlanadó precízebb kiszámítására.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. — SZOMBAT, OKTÓBER 7.

Bucuresti. 13: Tözelei és vizállásjelentés. Utána déli hangverseny. 13.45: Hírek. 14: Könnyű zene. 17: Feloivásás. 17.45: Zene. 17.30: Feloivásás. 18: Sibiceanu-zenekar. 19: Hírek. 19.15: Sibiceanu-zenekar. 20: Orvosi előadás. 20.20: Énekhangverseny. 20.40: Badulescu tábornok. Sportkrónika. 21: Simionescu Stolla énekel. 21.20: Pupa Popovici zongorahangversenye. 21.45: Vidám óra. 22: Közvetítés a Palermo-étteremből. 22.45: Hírek. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Polydor—Brunswick gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: 1. Időszéri anyag. 2. Első segélynyújtás (Feloivásás.) Közben: His Master's Voice gramofonlemez. 13: Délj harangszó. 13.05: Dalmáth Lenke gerdonkázik, Szabó László énekel, Rákos Arnold hegedül. zongorán kíséri R. Palkó Kornélia és Polgár Tibor. 2.45: Helyszíni közvetítés az Oktogon térről. 5: A Rádióélet meseórája. 6: Ragadózó és háziállatok közt afrikai farmukon. Irta Gluzák Gyuláné. 6.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 7.30: Rádióamatőr-posta. 8: Dióssy Edit énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 8.30: Színműelőadás a stúdióból A boldogító nem. 10.30: Bachmann-jazz. 11.45: Aradi Farkas Sándor és cigányzenekara. — Budapest II. 7.30: Polydor—Brunswick gramofonlemez. — Bécs. 12.30: Paraszttáncok. 13: Bécsi szimfonikusok. 17.30: A döblingi munkásdalalet hangversenye. 18.35: Ismert áriák lemezek. 20: Rozanska Jozefa zongorázik. 21: Strauss János: Matuzsálem herceg. háromfelv. operett. 23.30: Hegedüs Klára és zenekara hangversenyez. — Belgrád. 12: Gramofon. harangszó. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Rádiózenekar. 17: Gramofon. 20.30: Mokranjac Jován cselón játszik. 21: Hangjáték. 21.30: Rádiózenekar. 22.30: Népdalok. 23.10: Gramofon. 23.40: Cigányzene. 1-10: Tánclemez. — Berlin. 17: Könnyű zene. 18.30: Hangos heti szemle. 18.55: Rieger baritonista Brahms dalokat énekel. 20: Köln. 21.05: Tarka est a vadászéletből. — Leipzig. 13: Szórakoztató zene. 14.30: Gramofon. 16.15: Jrosz dalok és zene. 18.40: Citeratrió lemezek. 19: Kleist uti-levelei. — Mor. Ostrava. 11.10: A 15. gy. ezr. zenekara. 16.30: Gramofon. 18.25: Gramofon. 18.50: Gramofon. 19.25: Balajkazené. 21.15: Radvanice fúvós parasztenekara. 23.15: Szórakoztató zene. — Róma. 18.15: Könnyű zene. 21.15: Gramofon. 21.30: Mascagni: Ratcliff, négyfelv. operett. — Svájc. Aleman adó. 18.30: Gramofon. 20: Harangszó. 20.20: Hangverseny.

VASÁRNAP, OKTÓBER 8.

Bucuresti. 12: Ionescu-zenekar. 13: Szimfonikus lemez. 14: Könnyű románzene. gramofonon. 18: Marcu-zenekar. 19.15: Marcu-zenekar. 20.20: Tánclemez. 21: Barbu Aca énekes és a rádiózenekar hangversenye. 21.20: Rádiózenekar. 22.15: Rádiózenekar. — Budapest I. 9.15: Hírek. 9.30: A XXIV. országos katólikus nagygyűlés megnyitó istentiszteletének közvetítése. 11.35: Serédi Jusztinián dr. bíboros-hercegprímás üdvözlő szavai. 12.15: Unitárius istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 3: Odean—Parlophon gramofonlemez. 4.50: „Sárközl bekérta.” Helyszíni közvetítés Szekszárdról. Vezető Paulini Béla. 5.40: Kéler Dénes előadása: „Ha tüzet kengatnak.” 6: Weidinger—szalonzenekar. 7: Bodán Margit, Cselényi József, Magyar Imre és cigányzenekara nótadélutánja. 8: Pekár Gyula elbeszélése. 8.30: Szatmári Tibor zongorázik. 9-10: Sporteredmények. 9.25: Operettelőadás a stúdióból. Lehár: „A két mazur.” — Majd: Len Baker jazz-zenekara. — Budapest II. 4-4.45: Columbia gramofonlemez. — Bécs. 11: Bach zongora- és orgonaművel. 11.50: Régi mesterek. 13: Bécsi szimfonikusok Stadler zongoraművész. 17: A Galimír-vonós-négyes játéka. 18.25: Wacek—fúvózenekar. 20: I. Kamper Antal hegedül. 21: Tarka est. — Belgrád. 12: Gramofon. 13.30: Az Aranicki-zenekar népzeneje. 16: Rádiózenekar népzeneje. 17.30: Gramofon. 18: Tánclemez. 20: Gramofon. 21.30: Az Abrasevics-énekkar hangversenye. 23: Gramofon. 23.40: Tánczene. — Berlin. 17: Délutáni zene. 19.35: Brahms-kardalok. 21: Jelmondát. Künnecke zeneszerző művei. 23: Hírek. Majd 2-ig tánczene. — Kassa. 9.30: Gramofon. 18.30: Jankivéc: Pöstyéni dalok. 19.20: Fúvós parasztenekar. — Leipzig. 7.35: Kikötői zene Hamburgból. 13: A szimfonikusok éjjeli zenéje. 16.10: Karének Jénából. 17: Szórakoztató zene. 18.30: Vidám előadás. 19.20: Bchle Walter zongorázik. — Pozsony. 11.15: Gramofon. 17: Rádiózenekar. Macudinski zongoraművész. 18.55: Tamburicazene. 19.40: Gramofon. — Prága. 8.30: Karisbadi fúvózené. 10.35: Rádiózenekar. 18.45: Gramofon. 19: Német óra. 20.30: Puccini: „Turandot” című operája Németh Mária vendégszereplésével. közvetítés a Nemzeti Színházról. — Róma. 18.15: Hegedüs, mezzoszoprán- és tenorhangverseny. 20.20: Hírek és gramofon

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.



(6)

Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

A gép elektromotorja hangtalanul működött, csak a szárnyak csapkodása hárfázott bugva a levegőrétegeken, elenyomva néha a rádió hargtölcsérszerű zenei káoszát. Vladimir három kutyáján és gépmadarán kívül a zenét szerette, a muzsikás, végnélküli repüléseket és a rádió folyton muzsikált, a felrepüléstől a leszállásig.

Néha Dorothy Lanera is gondolt Vladimir. Viszonyuk kezdetétől fogva tudta, mennivre nem fogja őt sohasem megérteni ez a ragyogó-elméjű pompázatos nőstény és azt is tudta, hogy el fogja árulni, amikor eljön a döntő pillanat. Mindig várt erre, mint valami elektromos kísérletre, mely nem törvénytörés, hanem mégis elkerülhetetlen. Amikor május harmadikán hajnalán hívta Irasako Yasu herceg titkárának telefonja, csomagtolt és indult. A célok összekuszálódtak előtte, még nem tudta, hogy Moszkva, avagy Washington felé veszi útját, úgy kerengett a Riu-Kiu és Hondo szigetcsoporthoz felett, mint a költöző utra induló vándormadar, aki ösztöneinek csodás műszerével keresi az utirányt. Aztán megbeszélte három barátjával a dolgot. A bulldog morgott, a csín nyivákolva kaffogott, mintha éreznék a sorsfordulatot, az agár nyugodtan ásított, mint aki biztos a dolgában és Vladimir nekivágott a koreai tengerszorosnak, a steppéknek és a Jeniszej-Amur vidék felett uszkáló felhőgomolyoknak, melyek hol naptól ragyogva, hol homályba bukva hullámzóztak a felséges légtengeren.

2.

A repülőgép merőleges vonalban ereszkedett le az iskola tetőzetének üvegskijára. Vladimir ledobta pilótaoverallját, megtömkölte pipáját, inett három barátjának, s kinyitotta a kábit aajtáját, kikapcsolván a rádió konnektorát. Mindnégyen úgy indultak el a tetőn, mint ismerős helyen, egyenesen egy vaslépcső irányában, amely az iskola tetőzetéről a tanítólak udvarára vezetett. Vladimir felkapta a csint és karján vitte le, a

bulldog és az agár ügyel-bajjal ereszkedett utánuk a kissé meredek lépcsőzeten.

Az iskola egyik szárnyán fehérgegyenruhás gyerekhad lépegetett elő katonás rendben, az iskola parkiából az ucca felé kanyarodva. Két fehér ruhás, fekete hajú magas nő pedig kivált a gyermekek soraiból és Vladimir felé tartott. Mosolyogva integettek egymásnak.

— Hát csak itt vagy újra nálunk, Vlagyocska? Vladimir elnevette magát.

— Talán végleg, anya. De aki itt lát benneteket így fehér vászonban jönni a gyerekhadból kiválva, ebben a májusi napsütésben, igazán nem hinné, hogy te a hatvanhatodikat taposod. Tanja néni meg a hatvanhetediket. Egyszerűen komikus. Az én deresedő fejem mellett. Haha.

A kémszolgálat főnöke

Irina is nevetett, a fia nevetését visszatükrözve szép, üde arca.

— Mit is gondolsz. Vlagyocska? A hajunk ilyen ébenfekete volt, ilyen is marad, amíg van hajfestőszer a világon. Hogy az arcunk és a testünk rugalmas? Ugyanugy tornászunk, uszunk, evezünk, mint ötven évvel ezelőtt, betegség sem támadott meg. Mért engedünk csak egy talpalatnyi helyet is a vénülésnek? Igaz Tanyacska? Fialtalok és szépek leszünk mi még a halálban is, ugy bizony. Nem félünk tőle.

A kutyákat simogatták és megindultak a tanítólak felé.

— Persze, aki régi szemmel nézi a dolgokat, mondta mosolyogva Irina, az ugyancsak nagyot nézne. Orosz falu az isten háta mögött, üvegablakból és betonból. Rendes repülőjáratokkal Kazán felé. Így kerültünk az Isten háta mögül az Isten színe elé, Vlagyocska.

Vladimir már unta ezeket a dolgokat, amelyeket úgy szeretett anyja ismételtetni, mint öreg katonák régi háborúikat.

— Ne felejtse el, Vlagyocska, hogy az első traktor első útja után itt fogantattál ezen a fájdalommentelt tavaszi ugaron.

— Nem, amit látod, anya, mindig is visszatérek ide, hogy felejtsem el hát. Most pedig itt is ragadok, hosszú időre.

— Hogyan? Mi történt?

Vladimir asztalhoz telepedett, pipára gyújtott és belefújta a füstöt a terrasz árnyékából a napsütésbe. Tanja elvitte a kutyákat, hogy megettesse, ő kettőn pedig ott ültek a májusi nap boldog csendiében, elnézve az aeroplán könnyed körvonalait az iskolatetőn.

— Nagy dolgok vannak készülöben, anya. Ideje, hogy mindent megmondjak neked. Sokat tudsz rólam és munkámról, de nem mindent. Most kitergetem előtted az egészét. Azt tudod, hogy a japán kémszolgálat főnöke vagyok, jobban mondva voltam. Azt is tudod, hogy közben az orosz kormány számára is szerelem és szolgáltatott adatokat. Azt azonban eddig nem közöltem veled, hogy Washingtonban ugyanugy otthon vagyok, mint Moszkvában.

Irina meglepetten és idegenül nézte a fiát.

— Igazán, kiismerhetetlen vagy, Vlagyocska. Nem értelek.

— Valóban, nincs oly könnyű dolgom velem, mint másik három fiaddal. Ők nyilt kártyával dolgozhatnak. Nekem az a feladat jutott osztályrészemül, hogy egyensúlyozó pont legyek. Azért voltam eddig a helyemen, hogy az orosz birodalom és a Panamerikaiunál balanszírozzon rajtam. Mindhárom hadvezetőséget pontosan és becsületesen informáltam, hogy ismerjék és féljék egymás erejét, legyenek tájékozva az aktuális helyzetről és problémákról, álljanak résen a diplomáciai ütközőpontok előtt és mondhatom, nem egyszer múlt órákon, hogy gázifelhőbe nem borult a Csöndes Oceán feltékeje. Az idegeim acébból vannak most is, nyugodtan folytatnám tovább a játkot, ha lehetne. De most vége mindennek.

(Folytatása következik.)

APRÓ HIRDETESEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely orvosi alkáiban nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **10 óráig vesznek fel** az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

HÁZASSÁG.

MUNKASZERETŐ, komoly férfi ismeretséget keresem házasság céljából. Van 200 hold földem, tanyám, készpénzem. Független, fiatal hajdon vagyok. Teljes című levelet „Keresztény” jelíggel az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 8771

ALKALMAZÁS.

MASAMÓDOK; önálló előmunkások, kik több évi gyakorlattal rendelkeznek, 8707 állandó álláshoz juthatnak.

„GRETE” női kalap szalon Timisoara, I. Lloyd-sor 9. Fizetési igényekkel és referenciákkal megérkező ajánlatok fenti címre küldendők

LAKÁS.

KÜLÖNBÉJÁRATU előszobás butorozott szobát keresek azonnalra. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 8726

HAROMSZOBÁS földszinti uccai lakás nov. 1-161 kiadó. Str. Sincal (Szt. Antal-ucca) 2. 8727

Kiadó. Teljesen alászpített 8 szobás lakás, kerthe néző, ujonnan festve, v. Szabadság-tér 21. sz. — Ugyanott emeleti, uccal, 2 szobás és alkoves iroda, vagy garzonlakás.

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny fiókkiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókkiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

AJÁNLOK antik zenélő órákat, perzsbundát, férfikabátok, antik szalon vitrin, 12-es ezüst evőeszköz, ebédlő butor, zongorák, tükrök szalonok, Schöherl ág, asztali viányámpák, Ziedermayer székek, szekreter, nyest bea nlüsch asztalterítő, perzsszallagerék faragott garnitúrákat stb. SALGONE biz. üzl. Arad, Str. Hortá 1 (Széchenyi-u.) Neuman-pal.

Elveszett

egy barna, sima bőrből készült, összehajtható pénztárca

íratokkal. Kérem a becsületese megtalálót, hogy a reá nézve értéktelen íratok illő jutalom ellenében adja le az Aradi Közlöny kiadóhivatalába.

Elegáns ebédlő, uriszoba-garnitúra eladó. V. Eötvös-u. 19., sarok, földszint. 8727

ALKALMI BUTOR VASARLAS Ebédlők 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószobák 3560 lejtől, fehér konyhabutor 1800, garnitúrák, ebédlő plusz divány, szoln, Singer varrógépek, matracok, rugany betétek, osillárok, kaszszák, zongorák, festmények, szőnyegek, vitrinek 450 lejtől, antik butorok, pathéfonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb dísz tárgyak. Ezüstöt, aranyat, briliánst, szőnyegét, dísz tárgyakat, zongorát, pianót a legmagasabb napi áron veszünk. Zalogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az áltaiunk képviselt temevári Zalogház folyósítja. — Meghőszabításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 18., Dácia kávéház mellett.

KÉSZPÉNZÉRT MEQVÉSSZÜK minden eladó dólgaít „COMISIO”. Dácia-kávéház mellett

INGATLAN.

HAROMSZOBÁS magánlák kiadó vagy eladó. Str. Sava Raicu 186. (György-u.) 8726

Közvetlen közelében a vladuktnak, 50 méteres uccai fronttal bíró

üzletes sarok bérház

1x2, 0x1 szobás lakással, üzlettel, évi 30.000 lej bérjövédellel, hihetetlen olcsó áron, 180.000 le ért sürgősen eladó. Kizárólagos megbízott Kiss Lajos „Uranul” ingatlanforgalmi irodája, városkázával szemben, Bulev. Reg. Ferdinand 1. szám, I. emelet.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.

Csödtömeg kiárusítás.

A Münz I. utóda férfidivat-cég csödtömegének kiárusítását e hó 7-én d. e. 10 órakor megkezdem.

Dr. Virgil Oprean

8729

esödtömeg gondnok.

Hirdetmény.

A kovaszlnei hegyközség tanácsa kozhurré teszi, hogy a szűret ez évben október 23-án kezdődik.

8724 A hegyközség tanácsa.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!